

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

COM(90) 664 def. - SYN 322

Brussel, 19 december 1990

**VOORSTEL VOOR EEN RICHTLIJN
VAN DE RAAD
BETREFFENDE
DE MINIMUMVOORSCHRIFTEN
VOOR DE VEILIGHEIDS - EN/OF
GEZONDHEIDSSIGNALERING
OP HET WERK**

Negende bijzondere richtlijn
in de zin van Richtlijn 89/391/EEG

(door de Commissie ingediend)

MEMORIE VAN TOELICHTING

Voorstel voor een richtlijn van de Raad betreffende de minimumvoorschriften voor de veiligheids- en/of gezondheidssignalering op het werk.

1. JURIDISCHE GRONDSLAG

Het voorstel is gebaseerd op artikel 118A van het EEG-Verdrag en heeft de vorm van een bijzondere richtlijn in de zin van artikel 16 van Richtlijn 89/391/EEG van de Raad van 12 juni 1989 betreffende de tenuitvoerlegging van maatregelen ter bevordering van de verbetering van de veiligheid en de gezondheid van de werknemers op het werk⁽¹⁾.

In deel II, A, 2, c) van de Mededeling van de Commissie aan de Raad over haar programma inzake de veiligheid, de hygiëne en de gezondheid op het werk⁽²⁾ staat letterlijk: "De Commissie zal de richtlijn van 1977⁽³⁾ betreffende de veiligheidssignalering op de arbeidsplaats herzien om deze aan de gewijzigde situatie aan te passen en de werkingssfeer ervan uit te breiden".

De Raad heeft daarvan akte genomen in zijn resolutie van 21.12.1987⁽⁴⁾.

Voorts maakt het voorstel deel uit van de nieuwe initiatieven die de Commissie heeft aangekondigd in de mededeling over haar actieprogramma betreffende de tenuitvoerlegging van het Gemeenschapshandvest van de sociale grondrechten van de werkenden⁽⁵⁾.

Het voorstel maakt deel uit van de geplande acties om aan de voltooiing van de interne markt een sociale dimensie te geven⁽⁶⁾.

2. DOELSTELLINGEN VAN HET VOORSTEL

Met het voorstel worden de volgende doelstellingen beoogd:

a) Richtlijn 77/576/EEG van de Raad inhoudelijk uitbreiden en een aantal bepalingen ervan kracht bijzetten

Doel van Richtlijn 77/576/EEG van de Raad is een beperkt aantal veiligheidsborden en de signalering van obstakels en gevaarlijke plaatsen aan bepaalde principes te conformeren. Met dit voorstel wordt beoogd het gebruik van signalering in bepaalde omstandigheden verplicht te stellen, alsmede een aantal nieuwe borden en een aantal andere vormen van signalering in te voeren, zoals de lokalisatie en identificatie van recipiënten, leidingen en brandbestrijdingsmateriaal, de markering van bepaalde verkeerswegen, licht- en geluidssignalen, een passende mondelinge communicatie en hand- en armseinen.

(1) PB nr. L 183 van 29.6.1989, blz. 1

(2) 88/C 28/02 - PB nr. C 28 van 3.2.1988

(3) Richtlijn 77/576/EEG van de Raad (PB nr. L 229 van 7.9.1977, blz. 123), gewijzigd bij Richtlijn 79/640/EEG van de Commissie (PB nr. L 183 van 19.7.1979, blz. 11)

(4) 88/C 28/2 - PB nr. C 28 van 3.2.1988

(5) COM(89) 568 def.

(6) Witboek - COM(85) 310 def.

Bovendien hebben dit voorstel en Richtlijn 89/391/EEG dezelfde werkingssfeer. Daardoor kunnen met dit voorstel meer ondernemingen en werknemers worden bereikt dan krachtens Richtlijn 77/576/EEG. Door deze diverse uitbreidingen kan het beschermingsniveau van de werknemers worden verbeterd.

b) De veiligheids- en/of gezondheidssignalering juist situeren ten opzichte van andere preventiemiddelen

Het ligt niet in de bedoeling met dit voorstel prioriteit te verlenen aan de signalering. Integendeel, het uitgangspunt van het voorstel is dat de preventie aangevuld en versterkt moet worden met collectieve technische middelen of met maatregelen, methoden of procédés op het vlak van de arbeidsorganisatie, met dien verstande dat beide voornoemde preventievormen elkaar niet hoeven uit te sluiten.

c) Een oplossing vinden voor bepaalde risico's die het gevolg zijn van het toenemend gebruik dat werknemers maken van de vrijheid van verkeer

De talrijke verschillen die momenteel nog tussen de Lid-Staten bestaan op het vlak van veiligheids- en/of gezondheidssignalering in het kader van het vrije verkeer van de werknemers tot onveilige situaties kunnen leiden. Met dit voorstel wordt beoogd deze risicofactoren, in het bijzonder de risicofactoren die verband houden met de verschillen in taal en cultuur, uit te schakelen.

3. HET VOORSTEL IN RELATIE TOT DE BESTAANDE NATIONALE VOORSCHRIFTEN

a) Alle bepalingen uit Richtlijn 77/576/EEG, gewijzigd bij Richtlijn 79/640/EEG (bepaalde definities, principes, algemene bepalingen, borden), zullen geen of nauwelijks invloed hebben op de nationale voorschriften aangezien die richtlijnen reeds in nationale wetgeving werden omgezet.

Voorts beoogt deze richtlijn de uitbreiding van de communautaire bepalingen met betrekking tot de indeling, de verpakking en de etikettering van gevaarlijke stoffen en preparaten op recipiënten die niet op de markt worden gebracht. In dit verband zij opgemerkt dat de bovenbedoelde bepalingen met betrekking tot wel op de markt gebrachte recipiënten reeds in nationaal recht worden omgezet.

b) De bepalingen van het voorstel met betrekking tot de voorlichting, de opleiding, de raadpleging en de participatie van de werknemers, alsmede sommige slotbepalingen bevatten elementen die specifiek zijn voor de signalering, maar qua vorm identiek zijn met de bepalingen die reeds zijn opgenomen in Richtlijn 89/391/EEG en de bijzondere Richtlijnen 89/654/EEG (7), 89/655/EEG (8), 89/656/EEG (9), 90/269/EEG (10) en 90/270/EEG (11).

De omzetting van die bepalingen zal dus naar analogie kunnen gebeuren. De Lid-Staten die bovenbedoelde richtlijnen reeds hebben omgezet, hebben derhalve reeds enige ervaring.

- (7) PB L 393 van 30.12.1989, blz. 1
- (8) PB L 393 van 30.12.1989, blz. 13
- (9) PB L 393 van 30.12.1989, blz. 18
- (10) PB L 156 van 21.06.1990, blz. 9
- (11) PB L 156 van 21.06.1990, blz. 14

- c) In de nationale voorschriften van de Lid-Staten bestaan grote verschillen ten opzichte van de nieuwe bepalingen in dit voorstel.

Wat betreft de nieuwe borden, de kleur van de leidingen, de markering van verkeerswegen en de signalering door middel van lichtsignalen, geluidssignalen, mondelinge mededelingen en arm- en handseinen, kan immers worden geconstateerd dat deze signaleringsmiddelen in de Lid-Staten op uiteelopenende wijze worden gebruikt: zij zijn aanwezig, doch in variabele proporties, zij zijn niet uniform, zij hebben niet overal dezelfde betekenis, zij worden vrij algemeen gebruikt of slechts op beperkte schaal. Tenslotte is het gebruik van sommige signaleringsmiddelen geregeld in eenvoudige, niet-verplichte bepalingen.

4. KENMERKEN VAN HET VOORSTEL

- a) Richtlijn 77/576/EEG is gebaseerd op artikel 100 van het EEG-Verdrag. Deze richtlijn is gebaseerd op artikel 118A van hetzelfde verdrag, omdat dit meer mogelijkheden biedt. De oude richtlijn wordt dus ingetrokken en vervangen door een richtlijn waarvan de technische inhoud, op enkele wijzigingen na, overgenomen is uit de ingetrokken richtlijn.
- b) Teneinde rekening te houden met het nieuwe juridische kader van Richtlijn 89/391/EEG, is dit een voorstel voor een bijzondere richtlijn in de zin van voornoemde richtlijn. Dit betekent dat een aantal overwegingen, de bepalingen inzake voorlichting, opleiding, raadpleging en participatie van de werknemers en/of hun vertegenwoordigers, alsmede de slotbepalingen conform de overeenkomstige, reeds in Richtlijn 89/391/EEG en/of in de in punt 3, sub b), genoemde bijzondere richtlijnen voorkomende bepalingen zijn geformuleerd.

Daarom zijn de definities uit artikel 3 van Richtlijn 89/391/EEG op dit voorstel ook van toepassing en hoeven zij niet te worden herhaald.

- c) Overeenkomstig artikel 118A van het EEG-Verdrag bevat het voorstel minimumvoorschriften. Het zou namelijk inderdaad mogelijk zijn geweest talrijke andere borden, leidingkleuren, markeringen, geluidssignalen, mondelinge mededelingen en hand- en armseinen toe te voegen.
- d) De voorgestelde nieuwe borden en codes werden, waar mogelijk, al dan niet gewijzigd uit ISO-documenten of bij gebrek daaraan uit de in één of meer Lid-Staten reeds bestaande signaleringsvoorschriften overgenomen. Het voorstel beoogt dus niet zozeer de introductie van volledig nieuwe bepalingen, als wel de uitbreiding en harmonisering ervan. Dit geldt eveneens voor de principes, de kenmerken en de gebruiksregels.
- e) Het voorstel is in menig opzicht flexibel.

Die flexibiliteit is het meest uitgesproken in artikel 7, waarin staat dat de Lid-Staten, gelet op bepaalde criteria, vrijstelling kunnen verlenen bij het gebruik van licht- en geluidssignalen.

Andere geïntroduceerde soepelheidselementen zijn :

- . de onderlinge verwisselbaarheid van bepaalde signaleringswijzen,
- . het feit dat de pictogrammen of symbolen op de borden en de hand- en armseinen enigszins mogen variëren,
- . de mogelijkheid de kleur voor de markering van verkeerswegen te kiezen,
- . de mogelijkheid andere gelijkwaardige en op communautair vlak toepasbare signaleringswijzen (geluidssignalen en hand- en armseinen) te behouden of te introduceren.

5. RAADPLEGING VAN DE BETROKKEN PARTIJEN

De Commissie heeft deskundigen en vertegenwoordigers van de regeringen en van de werknemers- en werkgeversorganisaties geraadpleegd en bij de voorbereiding van het voorstel betrokken.

Het Raadgevend Comité voor de veiligheid, de hygiëne en de gezondheidsbescherming op de arbeidsplaats (opgericht bij Besluit 74/325/EEG van de Raad van 27.06.1974⁽¹²⁾) is geraadpleegd en heeft een over het geheel genomen gunstig advies uitgebracht, waarmee bij de opstelling van de richtlijn rekening is gehouden.

6. BESCHRIJVING VAN DE ARTIKELEN EN BIJLAGEN VAN HET VOORSTEL

- . Afdeling I (artikel 1 en 2) bevat algemene bepalingen, de doelstelling, de werkingssfeer en een aantal definities.
- . Afdeling II (artikel 3 tot 9) stelt de verplichtingen vast van de werkgevers, maakt daarbij een onderscheid tussen voor de eerste maal of reeds eerder gebruikte signalering en voorziet in mogelijke wijziging, uitbreiding en/of verandering van de bestaande signalering. Daarnaast bevat afdeling II bepalingen met betrekking tot de voorlichting, de opleiding, de raadpleging en de participatie van de werknemers. Ten slotte biedt afdeling II de Lid-Staten de mogelijkheid in wel omschreven gevallen bepaalde vrijstellingen te verlenen.
- . Afdeling III (artikel 10 tot 13) bevat diverse bepalingen met betrekking tot de aanpassing van de bijlagen en de slotbepalingen.
- . Bijlage I bevat algemene minimumvoorschriften inzake de veiligheids- en gezondheidssignalering op het werk (doel van de diverse in de richtlijn bedoelde signaleringen, regels inzake verwisselbaarheid of complementariteit, enz.).
- . Bijlage II definieert de minimumvoorschriften inzake de signaliseringsborden. Een lijst met de te gebruiken borden wordt voorafgegaan door de intrinsieke kenmerken en de gebruiksomstandigheden.
- . Bijlage III betreft de signalering van recipiënten en leidingen door etikettering en kleur.

(12) PB nr. L 185 van 9.7.1974, blz. 15

- . Bijlage IV betreft de identificatie en lokalisatie van het materiaal dat uitsluitend voor brandbestrijding mag worden gebruikt.
- . Bijlage V bevat de bepalingen betreffende de signalering van obstakels en gevaarlijke plaatsen en de markering van bepaalde verkeerswegen.
- . Bijlage VI betreft de lichtsignalen: intrinsieke kenmerken en bijzondere gebruiksregels.
- . Bijlage VII betreft de geluidssignalen, met name de in dat verband te gebruiken codes.
- . Bijlage VIII omvat de minimumvoorschriften voor een goede directe of indirecte mondelinge communicatie.
- . De bepalingen uit bijlage IX betreffen de hand- en armseinen. Hierin is een lijst opgenomen met de te gebruiken gecodeerde gebaren.
- . Bijlage X bevat een concordantietabel die aangeeft met welke bepaling uit Richtlijn 77/576/EEG van de Raad een bepaling uit onderhavige richtlijn overeenkomt en vice versa.

**VOORSTEL VOOR EEN RICHTLIJN
VAN DE RAAD
BETREFFENDE
DE MINIMUMVOORSCHRIFTEN
VOOR DE VEILIGHEIDS - EN/OF
GEZONDHEIDSSIGNALERING
OP HET WERK**

**Negende bijzondere richtlijn
in de zin van Richtlijn 89/391/EEG**

DE RAAD VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, inzonderheid op artikel 118 A,

Gezien het voorstel van de Commissie, opgesteld na overleg met het Raadgevend Comité voor de veiligheid, de hygiëne en de gezondheidsbescherming op de arbeidsplaats⁽¹⁾,

In samenwerking met het Europese Parlement⁽²⁾,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité⁽³⁾,

Overwegende dat in artikel 118A van het Verdrag wordt bepaald dat de Raad door middel van richtlijnen de minimumvoorschriften vaststelt tot bevordering van de verbetering van met name het werkmilieu ten einde de veiligheid en gezondheid van de werknemers beter te beschermen;

Overwegende dat volgens hetzelfde artikel in deze richtlijnen dient te worden vermeden zodanige administratieve, financiële en juridische verplichtingen op te leggen dat zij de oprichting en ontwikkeling van kleine en middelgrote ondernemingen zouden kunnen hinderen;

Overwegende dat de mededeling van de Commissie over haar programma inzake de veiligheid, de hygiëne en de gezondheid op het werk⁽⁴⁾ (4) voorziet in de herziening en uitbreiding van de werkingssfeer van Richtlijn 77/576/EEG van de Raad van 25 juli 1977 betreffende de onderlinge aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen van de Lid-Staten inzake de veiligheidssignalering op de arbeidsplaats⁽⁵⁾, laatstelijk gewijzigd bij Richtlijn 79/640/EEG van de Commissie⁽⁶⁾;

Overwegende dat de Raad in zijn resolutie van 21 december 1987 betreffende de veiligheid, de hygiëne en de gezondheid op de arbeidsplaats⁽⁷⁾ nota heeft genomen van het voornemen van de Commissie om hem op korte termijn een voorstel voor herziening en uitbreiding van voornoemde richtlijn voor te leggen;

Overwegende dat Richtlijn 77/576/EEG aanmerkelijk dient te worden gewijzigd en dat die richtlijn redenen van rationaliteit en duidelijkheid dient te worden herzien;

Overwegende dat dit een bijzondere richtlijn is in de zin van artikel 16, lid 1, van Richtlijn 89/391/EEG van de Raad van 12 juni 1989 betreffende de tenuitvoerlegging van maatregelen ter bevordering van de verbetering van de veiligheid en de gezondheid van de werknemers op het werk⁽⁸⁾, en dat het daarin bepaalde derhalve volledig van toepassing is op de veiligheids- en gezondheidssignalering op het werk, onverminderd meer stringente en/of specifieke bepalingen die in de onderhavige richtlijn zijn vervat;

(1)

(2)

(3)

(4) PB nr. C 28 van 3.2.1988, blz. 3

(5) PB nr. L 229 van 7.9.1977, blz. 12

(6) PB nr. L 183 van 19.7.1979, blz. 11

(7) PB nr. C 28 van 3.2.1988, blz. 1

(8) PB nr. L 183 van 29.6.1989, blz. 1

Overwegende dat de bestaande communautaire regelgeving inzonderheid betrekking heeft op veiligheidsborden en de signalering van obstakels en gevaarlijke plaatsen en daardoor beperkt is tot een beperkt aantal signaleringswijzen;

Overwegende dat een dergelijke beperking tot gevolg heeft dat bepaalde risico's niet op adequate wijze worden signaleerd en dat er derhalve nieuwe signaleringswijzen dienen te worden geïntroduceerd met het oog op een betere bescherming van de veiligheid en/of gezondheid van de werknemers;

Overwegende dat de talrijke momenteel tussen de Lid-Staten bestaande verschillen inzake veiligheids- en/of gezondheidssignalering tot onveiligheid kunnen leiden, die nog in de hand kan worden gewerkt door het vrije verkeer van werknemers in het kader van de interne markt;

Overwegende dat het gebruik op het werk van een geharmoniseerde signalering er in het algemeen toe kan bijdragen dat de door taal- en cultuurverschillen tussen de werknemers veroorzaakte risico's worden beperkt;

Overwegende dat deze richtlijn een concrete bijdrage vormt tot de verwezenlijking van de sociale dimensie van de interne markt;

Overwegende dat, krachtens Besluit 74/325/EEG van de Raad⁽⁹⁾, laatstelijk gewijzigd bij de Akte van toetreding van Spanje en Portugal, het Raadgevend Comité voor de veiligheid, de hygiëne en de gezondheidsbescherming op de arbeidsplaats door de Commissie wordt geraadpleegd met het oog op het uitwerken van voorstellen op dit gebied,

HEEFT DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

(9) PB nr. L 185 van 9.7.1974, blz. 15

AFDELING I

ALGEMENE BEPALINGEN

ARTIKEL 1

Doel

1. In deze richtlijn, de (...) bijzondere richtlijn in de zin van artikel 16, lid 1, van Richtlijn 89/391/EEG, worden minimumvoorschriften vastgesteld voor de veiligheids- en gezondheidssignalering op het werk.
2. Deze richtlijn is niet van toepassing op de signalering met betrekking tot het op de markt brengen van gevaarlijke stoffen en preparaten, produkten en/of apparatuur, tenzij andere communautaire bepalingen daar uitdrukkelijk naar verwijzen.
3. Deze richtlijn is evenmin van toepassing op de voor het weg- en spoorwegverkeer, de binnen- en zeescheepvaart en het luchtverkeer gebruikte signalering.
4. Het bepaalde in Richtlijn 89/391/EEG is volledig van toepassing op het gehele in lid 1 bedoelde gebied, onverminderd de meer stringente en/of specifieke bepalingen die in de onderhavige richtlijn zijn vervat.

Artikel 2

Definities

In deze richtlijn wordt verstaan onder :

a) Veiligheids- en/of gezondheidssignalering

een signalering die, toegepast op een bepaald object of een bepaalde activiteit of situatie, door middel van - al naargelang het geval - een bord, een kleur, een licht- of akoestisch signaal, een mondelinge mededeling of een hand- of armsein informatie verstrekt met betrekking tot een risico of een gevaar voor de veiligheid en/of gezondheid van de werknemers;

b) Verbodssignaal

een signaal dat een handeling verbiedt;

c) Waarschuwingssignaal

een signaal dat voor een risico of een gevaar waarschuwt;

d) Gebodssignaal

een signaal dat een bepaalde handeling voorschrijft;

e) Reddings- of hulpsignaal

een signaal dat aanwijzingen geeft met betrekking tot redding of hulp;

f) Aanwijzingssignaal

een signaal dat andere aanwijzingen geeft dan de onder b) tot en met e) genoemde.

g) Bord

een signaal dat door een combinatie van een geometrische vorm, kleuren en een symbool of pictogram, bijzondere informatie verstrekt. De zichtbaarheid van het bord wordt gegarandeerd door een natuurlijke lichtbron, eventueel versterkt door de eigenschappen van het materiaal waaruit het bord is samengesteld, of door een kunstmatige lichtbron;

h) Bijkomend bord

een bord dat samen met een onder g) vermeld bord wordt gebruikt en dat aanvullende informatie verstrekt, met name door middel van een korte tekst;

i) Veiligheidskleur

een kleur waaraan een bepaalde betekenis is toegekend;

j) Symbool of pictogram

een afbeelding die een situatie beschrijft of een bepaalde handeling voorschrijft en die wordt aangebracht op een bord of een verlicht oppervlak;

k) Lichtsignaal

een signaal, uitgezonden door een toestel dat bestaat uit doorzichtig of doorschijnend materiaal dat van binnen uit of van achteren wordt verlicht, zodat een lichtgevend oppervlak wordt waargenomen;

l) Akoestisch signaal

een gecodeerd geluidssignaal, uitgezonden door een daartoe ontworpen toestel, zonder gebruikmaking van de menselijke stem of van spraaksynthese;

m) Mondelinge mededeling

een overeengekomen mondelinge boodschap, met gebruikmaking van de menselijke stem of van spraaksynthese;

n) Hand- of armsein

een beweging en/of stand van de armen en/of handen in gecodeerde vorm, bedoeld om aanwijzingen te geven aan personen die handelingen verrichten waarbij risico of gevaar voor werknemers bestaat.

AFDELING I I

VERPLICHTINGEN VAN DE WERKGEVERS

ARTIKEL 3

Algemene bepaling

1. De veiligheids- en/of gezondheidssignalering op het werk moet worden gebruikt wanneer risico's of gevaren niet door collectieve technische beschermingsmiddelen of door maatregelen, methoden of procédés in de sfeer van de werkorganisatie kunnen worden uitgeschakeld.
2. De signalering die van toepassing is op het weg- en spoorwegverkeer, de binnen- en zeescheepvaart en het luchtverkeer moet, als daar reden toe is en onverminderd het bepaalde in Bijlage V, voor die sectoren worden gebruikt binnen de ondernemingen en/of vestigingen.

ARTIKEL 4

Voor de eerste maal gebruikte veiligheids- en/of gezondheidssignalering

Veiligheids- en/of gezondheidssignalering die op het werk voor de eerste maal op of na de in artikel 12, lid 1, vermelde datum wordt gebruikt, moet aan de in de Bijlagen I tot en met IX opgenomen minimumvoorschriften beantwoorden.

ARTIKEL 5

Reeds in gebruik zijnde veiligheids- en/of gezondheidssignalering

Veiligheids- en/of gezondheidssignalering die reeds voor de in artikel 12, lid 1, vermelde datum op het werk in gebruik was, moet beantwoorden aan de in de Bijlagen I tot en met IX opgenomen minimumvoorschriften, en wel uiterlijk één jaar na die datum.

ARTIKEL 6

Wijzigingen in de veiligheids- en/of gezondheidssignalering

Wanneer een veiligheids- en/of gezondheidssignalering op het werk op of na de in artikel 12, lid 1, vermelde datum een wijziging, uitbreiding en/of verandering ondergaat, moet deze wijziging beantwoorden aan de desbetreffende minimumvoorschriften in de Bijlagen I tot en met IX bij deze richtlijn.

ARTIKEL 7

Vrijstellingen

1. De Lid-Staten kunnen, gelet op de aard van de werkzaamheden en de grootte van de ondernemingen, de bedrijvigheidssectoren, categorieën van ondernemingen of soorten arbeidsplaatsen aanwijzen die geheel, gedeeltelijk of tijdelijk zijn vrijgesteld van de verplichting de in de onderhavige richtlijn bedoelde licht- en/of geluidssignalen toe te passen, mits er alternatieve maatregelen worden ingevoerd die hetzelfde beschermingsniveau bieden.
2. Bij de tenuitvoerlegging van lid 1 raadplegen de Lid-Staten van tevoren de nationale werkgevers- en werknemersorganisaties.

ARTIKEL 8
Voorlichting en opleiding van de werknemers

1. Onverminderd artikel 10 van Richtlijn 89/391/EEG worden de werknemers en/of hun vertegenwoordigers geïnformeerd over alle te nemen maatregelen ten aanzien van de veiligheids- en/of gezondheidssignalering op het werk.
2. Onverminderd artikel 12 van Richtlijn 89/391/EEG dienen de werknemers ten aanzien van de veiligheids- of gezondheidssignalering op het werk een passende opleiding te krijgen, met name in de vorm van nauwkeurige instructies.

Die opleiding dient in het bijzonder betrekking te hebben op de betekenis van de signalering, met name wanneer daarbij woorden worden gebruikt, en op de te volgen algemene en specifieke gedragslijnen.

ARTIKEL 9
Raadpleging en medezeggenschap van de werknemers

De raadpleging en de medezeggenschap van de werknemers en/of van hun vertegenwoordigers geschieden overeenkomstig artikel 11 van Richtlijn 89/391/EEG betreffende alle onder de onderhavige richtlijn, inclusief de Bijlagen I tot en met IX, vallende aangelegenheden.

AFDELING III

DIVERSE BEPALINGEN

ARTIKEL 10
Aanpassing van de bijlagen

Technische aanpassingen van de Bijlagen I tot en met IX op grond van

- * de goedkeuring van richtlijnen inzake de technische harmonisatie en normalisatie op het gebied van het ontwerp en de vervaardiging van middelen of voorzieningen voor de veiligheids- en/of gezondheidssignalering op het werk;
- * de technische vooruitgang, de ontwikkeling van internationale voorschriften of specificaties en van kennis op het gebied van de veiligheids- en/of gezondheidssignalering op het werk,

worden vastgesteld overeenkomstig de procedure van artikel 17 van Richtlijn 89/391/EEG.

Artikel 11

Richtlijn 77/576/EEG wordt met ingang van de in artikel 12 genoemde datum ingetrokken.

De verwijzingen naar de ingetrokken richtlijn worden verondersteld te zijn gedaan naar onderhavige richtlijn en dienen te worden gelezen volgens de concordantietabel in bijlage X.

ARTIKEL 12 Slotbepalingen

1. De Lid-Staten doen de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking treden om met ingang van 1 januari 1994 aan deze richtlijn te voldoen. Zij stellen de Commissie daarvan onverwijld in kennis.

Wanneer de Lid-Staten deze bepalingen aannemen, wordt in die bepalingen naar de onderhavige richtlijn verwezen of wordt hiernaar verwezen bij de officiële bekendmaking van die bepalingen. De regels voor deze verwijzing worden vastgesteld door de Lid-Staten.

2. De Lid-Staten delen de Commissie de tekst mee van de bepalingen van intern recht die op het onder deze richtlijn vallende gebied reeds zijn vastgesteld of die zij op dat gebied vaststellen.
3. De Lid-Staten brengen om de vijf jaar aan de Commissie verslag uit over de praktische tenuitvoerlegging van de bepalingen van deze richtlijn, onder vermelding van de standpunten van de sociale partners.

De Commissie brengt hiervan het Europese Parlement, de Raad, het Economisch en Sociaal Comité en het Raadgevend Comité voor de veiligheid, de hygiëne en de gezondheidsbescherming op de arbeidsplaats op de hoogte.

4. De Commissie legt het Europese Parlement, de Raad en het Economisch en Sociaal Comité op gezette tijden een verslag voor over de tenuitvoerlegging van deze richtlijn, daarbij rekening houdend met leden 1, 2 en 3.

ARTIKEL 13

Deze richtlijn is gericht tot de Lid-Staten.

Gedaan te Brussel,

Voor de Raad
De Voorzitter

**ALGEMENE MINIMUMVOORSCHRIFTEN INZAKE DE VEILIGHEIDS-
EN/OF GEZONDHEIDSSIGNALERING
OP HET WERK**

1. Inleiding

1.1 De veiligheids- en/of gezondheidssignalering mag uitsluitend worden gebruikt om aanwijzingen te geven die betrekking hebben op de veiligheid en/of de gezondheid.

1.2 De signalering moet worden gebruikt naar gelang van het object of het beoogde doel ten opzichte van bestaande risico's of gevaren en rekening houdend met de in punt 3 voorgestelde regels inzake verwisselbaarheid en complementariteit.

2. Signaleringssystemen

2.1 De permanente signalering met betrekking tot een verbod, een waarschuwing en een gebod, alsmede de signalering met betrekking tot de lokalisatie en de identificatie van reddings- en/of hulpmiddelen gebeurt door middel van borden.

De signalering voor de lokalisatie en identificatie van brandbestrijdingsmateriaal dient permanent te geschieden door middel van borden en/of een veiligheidskleur.

2.2 De signalering op recipienten en leidingen dient permanent te geschieden door middel van een etikettering en/of een kleur.

2.3 De signalering van risico's van stoten tegen obstakels en van vallen

van personen dient permanent te geschieden door middel van een veiligheidskleur of borden.

2.4 De markering van verkeerswegen dient permanent te geschieden door middel van een veiligheidskleur.

2.5 De signalering van gevaarlijke gebeurtenissen, de oproep van personen voor een specifieke actie, alsmede de dringende evacuatie van personen dient occasioneel te geschieden en, rekening houdend met de in paragraaf 3 bedoelde verwisselbaarheid en complementariteit, door middel van een licht- of geluidssignaal en/of een mondelinge mededeling.

2.6 Het leiden van personen die handelingen verrichten waarbij een risico of een gevaar bestaat, dient occasioneel te geschieden door middel van hand- of armseinen en/of mondelinge mededelingen.

3. Verwisselbaarheid en complementariteit van signaleringen

3.1 Bij gelijke doeltreffendheid bestaat een vrije keuze tussen:

- . een veiligheidskleur of een bord voor het signaleren van risico's te struikelen, te vallen door hoogteverschil en van een glibberig oppervlak
- . de lichtsignalen, de geluidssignalen of de mondelinge mededeling
- . het hand- of armsein of de mondelinge mededeling.

3.2 Een aantal signaleringswijzen kunnen terzelfder tijd worden gebruikt, namelijk:

- . het lichtsignaal en het geluidssignaal
- . het lichtsignaal en de mondelinge mededeling
- . het hand- of armsein en de mondelinge mededeling.

3.3 De etikettering van receptanten kan worden aangevuld door een in punt 2 van bijlage III bedoelde kleur.

Het kleuren van leidingen kan worden aangevuld met een in punt 1 van bijlage III bedoelde etikettering.

4. De aanwijzingen uit onderstaande tabel zijn van toepassing op elke signalering die een veiligheidskleur omvat, behalve op de signalering met betrekking tot receptanten en leidingen.

Kleur	Betekenis of doel	Aanwijzingen en toelichtingen
	Verbod	Gevaarlijk gedrag
Rood	Gevaar - alarm	Stop, stilstand, onderbreking Evacuatie
	Brandbestrijdingsmateriaal	Identificatie en lokalisatie
Geel	Waarschuwing	Pas op, wees voorzichtig
oranje		Verificatie

geel		
	Gebod	Specifiek gedrag of specifieke actie - gebod persoonlijke beschermingsmiddelen te dragen
Blaauw		
	Hulpverlening, redding	Deuren, wegen, materiaal posten, ruimten
Groen		
	Veilige situatie	Terugkeer naar de normale situatie

5. De doeltreffendheid van een signalering mag niet in het gedrang worden gebracht door:

a) de aanwezigheid van een andere signalering of van een andere emissiebron van hetzelfde type die de zicht- of hoorbaarheid verstoren, hetgeen met name inhoudt dat:

- . vermeden wordt teveel borden dicht bij elkaar te plaatsen
- . niet terzelfder tijd twee lichtsignalen worden gebruikt die met elkaar kunnen worden verwisseld
- . geen lichtsignaal wordt gebruikt in de nabijheid van een andere,

weinig verschillende lichtbron

- . niet terzelfder tijd twee geluidssignalen worden gebruikt
 - . geen geluidssignaal wordt gebruikt als het omgevingslawaal te sterk is.
- b) een slecht ontwerp, een ontoereikend aantal, een slechte plaatsing, een slechte staat of een slechte werking van de signaleringsmiddelen of -voorzieningen;
- c) een slecht begrip of slechte waarneming door de betrokken persoon (met inbegrip van taalproblemen voor de mondelinge mededeling).
6. De signaleringsmiddelen en -voorzieningen moeten, al naargelang het geval, geregeld worden schoongemaakt, onderhouden, geverifieerd en gerepareerd, zo nodig vervangen, met het oog op het behoud van hun intrinsieke en functionele kwaliteiten.
7. Het aantal signaleringsmiddelen of -voorzieningen dat moet worden aangebracht, is afhankelijk van de omvang van de risico's of gevaren of van de te beveiligen zone en/of van het aantal betrokken personen.
8. Bij signalen die een energiebron behoeven, moet de energievoorziening zijn gewaarborgd.
9. Een licht- of geluidssignaal geeft bij inwerkingstelling het begin van een actie aan; de duur ervan moet even lang zijn als die van de actie.

10. De licht- en geluidssignalen en de indirecte mondelinge mededeling moeten vóór de Ingebruikneming op hun goede werking en reële doeltreffendheid worden gecontroleerd. Die controle moet nadien voldoende worden herhaald.

11. Indien de betrokken werknemers een beperkt gehoor- of gezichtsvermogen hebben, onder meer door het dragen van individuele beschermende uitrusting, dienen adequate aanvullende maatregelen of vervangingsmaatregelen te worden genomen.

12. Bij opslag van een gevaarlijke stof, preparaat of produkt dient een etikettering, als bedoeld in paragraaf 1 van bijlage III, of een waarschuwingsbord, als bedoeld in paragraaf 3.2 van bijlage II, te worden aangebracht.

Bij opslag van aanzienlijke hoeveelheden gevaarlijke stoffen, preparaten of produkten moet het waarschuwingsbord "gevaar" worden geplaatst.

De etikettering of de hierna bedoelde borden moeten, naar gelang van het geval, bij de toegang tot de opslagplaats of op de toegangsdeur tot de opslagruimte worden geplaatst.

BIJLAGE II

MINIMUMVOORSCHRIFTEN INZAKE

DE SIGNALERINGSBORDEN

1. Intrinsieke kenmerken

1.1 De vorm en de kleuren van de te gebruiken borden worden omschreven in punt 3, al naargelang het specifieke doel ervan (verbodsborden, waarschuwingsborden, gebodsborden, reddingsborden en borden in verband met het brandbestrijdingsmateriaal).

1.2 De pictogrammen moeten zo eenvoudig mogelijk zijn en de voor het begrip overbodige details dienen te worden weggelaten.

1.3 De gebruikte pictogrammen mogen licht afwijken van of meer gedetailleerd zijn dan de voorstellingen in punt 3. De betekenis ervan dient evenwel hetzelfde te zijn.

1.4 De borden moeten gemaakt zijn van materiaal met een zo groot mogelijke schokvastheid en weerbestendigheid.

1.5 De borden moeten dusdanige afmetingen en kleur- en lichttechnische eigenschappen bezitten dat zij goed zichtbaar en makkelijk te begrijpen zijn.

2. Gebruiksomstandigheden

2.1 De borden worden, rekening houdend met eventuele obstakels, op aangepaste hoogte geïnstalleerd, hetzij bij de toegang tot een zone

voor een algemeen risico, hetzij in de onmiddellijke nabijheid van een bepaald risico of het te signaleren object, en wel op een goed verlichte en gemakkelijk toegankelijke plaats.

Onverminderd het bepaalde in Richtlijn 89/654/EEG dienen bij slechte natuurlijke verlichtingsomstandigheden fluorescerende kleuren, reflecterende materialen of kunstlicht te worden gebruikt.

2.2 Een bord dient te worden verwijderd zodra de situatie die de aanwezigheid ervan rechtvaardigt, niet meer bestaat.

3. Te gebruiken borden

3.1 Verbodsborden

. Intrinsicke kenmerken

- * rond
- * zwart pictogram op witte achtergrond, rode rand en dwarsbalk (de rode kleur moet ten minste 35% van het oppervlak van het bord beslaan).

. Te gebruiken borden

Verboden te roken

Vuur, open vlam en
roken verboden

Verboden voor
voetgangers

Verboden met water
te blussen

Geen drinkwater

Geen toegang voor
onbevoegden

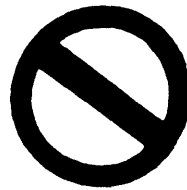
Verboden voor
transportvoertuigen

Niet aanraken

Pacemaker

Verboden een beschermingsmiddel
te verwijderen of te neutraliseren (samen met een
bord ter aanduiding van de bedoelde bescherming)

3.2 Waarschuwborden

- . Intrinsieke kenmerken
 - * driehoekig
 - * zwart pictogram op gele achtergrond, zwarte rand (de gele kleur moet ten minste 50% van het oppervlak van het bord beslaan).
- . Te gebruiken borden

Ontvlambare stoffen
of hoge temperatuur

Explosieve stoffen

Giftige stoffen

Bijtende stoffen

Radioactieve stoffen

Hangende lasten

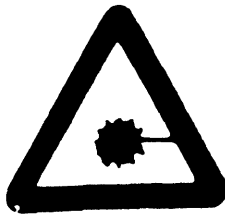
Transportvoer-
tuigen

Gevaar voor
elektrische spanning

Gevaar

Laserstraal

Oxiderende stoffen

Niet-ioniserende straling

Belangrijk magnetisch
veld

Struikelen

Vallen door hoogte-
verschil

Glibberig oppervlak

Biologisch risico

Lage temperatuur

Schadelijke of
Irriterende stoffen

* Bord als bedoeld in Richtlijn van de Raad betreffende de bescherming van werknemers tegen de risico's van blootstelling aan biologische agentia op het werk.

3.3 Gebodsborden

- . **Intrinsieke kenmerken**
 - * rond
 - * wit pictogram op blauwe achtergrond (de blauwe kleur moet ten minste 50% van het oppervlak van het bord beslaan).
- . **Te gebruiken borden**

Oogbescherming
verplicht

Veiligheidshelm
verplicht

Gehoorsbescherming
verplicht

Adembescherming
verplicht

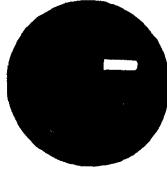
Veiligheidsschoenen
verplicht

Veiligheidshand-
schoenen verplicht

**Veilighedspak
verplicht**

**Gelaatsbescherming
verplicht**

**Individueel
veiligheids-harnas
verplicht**

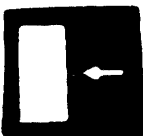
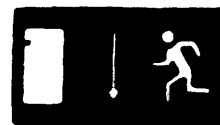
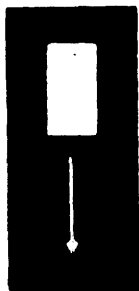
Verplichte oversteekplaats voor voetgangers

3.4 Reddingsborden

. Intrinsicke kenmerken

- * rechthoekig of vierkant
- * wit pictogram op groene achtergrond (de groene kleur moet ten minste 50% van het oppervlak van het bord beslaan).

. Te gebruiken borden

Viuchtweg - nooduitgang

naar...

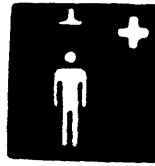
(samen met één van de onder-

Eerste hulp

Brancard

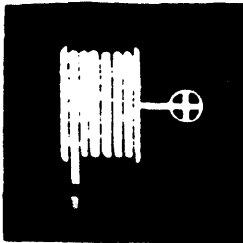
Veiligheidsdouche

Ogen spoelen

3.5 Borden in verband met het brandbestrijdingsmateriaal

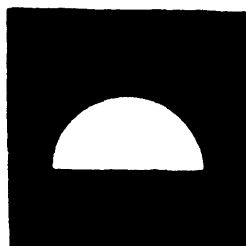
- . Intrinsieke kenmerken
 - * rechthoekig of vierkant
 - * wit pictogram op rode achtergrond (de rode kleur moet ten minste 50% van het oppervlak van het bord beslaan).
- . Te gebruiken borden

Brandslang

Blusapparaat

Brandbestrijdingsmateriaal

(algemeen)

Naar ...

(samen met één van de boven-
staande borden)

BIJLAGE III

MINIMUMVOORSCHRIFTEN BETREFFENDE
DE SIGNALERING OP RECIPIËNTEN EN LEIDINGEN

1. Etikettering

1.1 De op het werk gebruikte recipiënten die een gevaarlijke stof of een gevaarlijk preparaat, als omschreven in Richtlijn 67/548/EEG (1) en Richtlijn 88/379/EEG (2) van de Raad, bevatten, dienen de etikettering, als bedoeld in de genoemde richtlijnen, te dragen.

1.2 Deze signalering moet op de volgende wijze worden aangebracht:

- . op de zichtbare zijde(n);
- . in de vorm van hard materiaal, zelfklevend materiaal of verf.

1.3 De intrinsieke kenmerken, als bedoeld in bijlage II, punt 1.4, alsmede de gebruiksomstandigheden, als bedoeld in bijlage II, punt 2, betreffende de signaleringsborden, zijn, als daar reden toe is, van toepassing op de in punt 1.1 bedoelde etikettering.

2. Kleur ing

2.1 Wanneer geen ten minste gelijkwaardige en op communautair niveau van toepassing zijnde signalering aanwezig is, dienen de zichtbare leidingen, wat de grote categorieën door de leidingen getransporteerde stoffen betreft, als volgt te worden gekleurd:

. water

: groen

. lucht	: lichtblauw
. stoom	: zilvergrijs
. brandbare oliën en vloeistoffen	: kastanjebruin
. zuurstof (gasvormig of vloeibaar)	: wit
. gassen, behalve lucht en zuurstof	: okergeel
. zuren	: violet
. basen	: zwart

2.2 De leidingen moeten over de gehele lengte of door middel van in de nabijheid van de meest gevaarlijke plaatsen, zoals kleppen en aansluitingspunten, op voldoende repetitieve wijze aangebrachte banden worden gekleurd.

2.3 Wanneer andere kleuren worden gebruikt dan de in paragraaf 2.1 bedoelde, met name om een duidelijker onderscheid te maken tussen de door de leidingen getransporteerde stoffen, mogen die er niet toe leiden dat het algemeen begrip van de kleuren ter onderscheiding van de grote categorieën getransporteerde stoffen in het gedrang komt.

(1) PB L 196 van 16.08.1967, biz. 1

(2) PB L 187 van 16.07.1988, biz. 14

BIJLAGE IV

**MINIMUMVOORSCHRIFTEN BETREFFENDE DE IDENTIFICATIE
EN LOKALISATIE VAN HET BRANDBESTRIJDINGSMATERIAAL**

Inleiding

Deze bijlage is van toepassing op het materiaal dat uitsluitend voor brandbestrijding wordt gebruikt.

1. De identificatie van het brandbestrijdingsmateriaal dient te geschieden door het kleuren van het materiaal en door middel van een lokalisatiebord en/of het kleuren van de plaatsen waar het brandbestrijdingsmateriaal zich bevindt.
2. De identificatiekleur van het brandbestrijdingsmateriaal is rood. Met het oog op een gemakkelijke identificatie dient het rode oppervlak groot genoeg te zijn.
3. De in punt 3.5 van bijlage II bedoelde borden moeten worden gebruikt naar gelang van de plaats waar dit materiaal zich bevindt.

BIJLAGE V

MINIMUMVOORSCHRIFTEN BETREFFENDE DE SIGNALERING

VAN OBSTAKELS EN GEVAARLIJKE PLAATSEN

EN DE MARKERING VAN VERKEERSWEGEN

1. Signalering van obstakels en gevaarlijke plaatsen

1.1 De signalering van gevaar door schokken tegen obstakels, door vallende voorwerpen of personen geschiedt door middel van geel, afgewisseld met zwart binnen de bebouwde zones van de onderneming waartoe de werknemer in het kader van zijn werk toegang heeft.

1.2 De afmetingen van de signalering dienen rekening te houden met de afmetingen van het gesignaleerde obstakel of de gesignaleerde gevaarlijke plaats.

1.3 De gele en zwarte banden moeten onder een hoek van circa 45° worden aangebracht en ongeveer dezelfde afmetingen hebben.

1.4 Voorbeeld:

2. Markering van verkeerswegen

2.1 De wegen binnen de bebouwde zones van een onderneming, waartoe de

werknemer in het kader van zijn werk toegang heeft en die speciaal voor het vervoer op de grond van transport- of laad- en losmaterieel bestemd zijn, dienen aan weerszijden door een doorlopende streep met een goed zichtbare kleur - bij voorkeur geel, doch afhankelijk van de kleur van de grond - te worden gemarkeerd.

2.2 De afstand tussen de twee strepen dient af te hangen van de breedte van het transportmaterieel.

2.3 Bij het aanbrengen van de strepen dient rekening te worden gehouden met de nodige veiligheidsafstanden ten opzichte van de voorwerpen die zich in de nabijheid van de strepen kunnen bevinden.

BIJLAGE VI

MINIMUMVOORSCHRIFTEN BETREFFENDE DE LICHTSIGNALEN

1. Intrinsieke kenmerken

1.1 Rekening houdend met de gebruiksomstandigheden moet het door een signaal uitgezonden licht een aan de omgeving aangepast lichtcontrast veroorzaken dat niet tot verblinding mag leiden.

1.2 Het lichtoppervlak dat een signaal uitzendt moet uniform van kleur zijn of een pictogram op een bepaalde achtergrond bevatten.

1.3 De uniforme kleur moet beantwoorden aan de tabel inzake de betekenis van de kleuren, opgenomen in bijlage I onder punt 4.

1.4 Wanneer het signaal een pictogram bevat moet dit voldoen aan alle op signaleringsborden van toepassing zijnde regels, als nader omschreven in bijlage II.

2. Bijzondere gebruiksregels

2.1 Wanneer een voorziening een continu en intermitterend signaal kan uitzenden, dient het intermitterend signaal te worden gebruikt om ten opzichte van het continue signaal aan te geven dat het gaat om een situatie die een groter gevaar inhoudt of waarbij de gewenste of verplichte interventie of actie met grotere spoed moet worden uitgevoerd. De duur van elke flits en de frequentie van de flitsen van een intermitterend lichtsignaal moeten zodanig zijn geregeld dat een goede perceptie van de boodschap wordt gegarandeerd en wordt

vermeden dat er verwarring ontstaat tussen verschillende lichtsignalen, respectievelijk tussen een intermitterend en een continu lichtsignaal.

2.2 Wanneer een intermitterend lichtsignaal wordt gebruikt in plaats of ter completering van een geluidssignaal, moet de code van het signaal identiek zijn.

BIJLAGE VII

MINIMUMVOORSCHRIFTEN BETREFFENDE DE GELUIDSSIGNALLEN

1. Intrinsieke kenmerken

Een geluidssignaal moet:

1.1 een geluidsniveau hebben dat duidelijk hoger is dan het niveau van het omgevingslawaai, zodat het goed, maar niet buitensporig hoorbaar is;

1.2 gemakkelijk herkenbaar zijn, met name rekening houdend met de duur van de impulsen en met het interval tussen impulsen en groepen van impulsen, en gemakkelijk te onderscheiden van een ander geluidssignaal en andere omgevingsgeluiden.

2. Te gebruiken codes

verzoek tot spoedinterventie

(oproep van betrokken

personen)

BIJLAGE VIII

MINIMUMVOORSCHRIFTEN BETREFFENDE DE MONDELINGE MEDEDELING

1. Intrinsieke kenmerken

1.1 De mondelinge mededeling vindt plaats tussen een spreker of zender en één of meer toehoorders, en wel in de vorm van korte teksten, zinnen, woordgroepen en/of afzonderlijke woorden, eventueel gecodeerd.

1.2 De mondelinge boodschappen moeten zo kort, eenvoudig en duidelijk mogelijk zijn; de taalvaardigheid van de spreker en het gehoorvermogen van de toehoorder(s) moeten voldoende zijn om een ondubbelzinnige communicatie tot stand te kunnen brengen.

1.3 De mondelinge mededeling is direct (gebruik van de menselijke stem) of indirect (menselijke stem of spraaksynthese, verspreid door een ad hoc middel).

2. Bijzondere gebruiksregels

2.1 De betrokken personen moeten de gebruikte taal goed kennen zodat zij de mondelinge boodschap correct kunnen uitspreken en begrijpen en zich naar gelang van de boodschap op gepaste wijze kunnen gedragen op het vlak van de veiligheid en/of de gezondheid.

2.2 Wanneer een mondelinge mededeling wordt gebruikt in plaats of ter completering van hand- en armselnen moet gebruik worden gemaakt van woordcodes, zoals daar zijn:

- . begin : om het begin van een commando aan te duiden
- . stop : om een beweging te onderbreken of te beëindigen
- . einde : om de werkzaamheden stop te zetten
- . hijsen : om een last te doen ophijsen
- . vieren : om een last te doen vieren

- . vooruit : (
achteruit : (de betekenis van die bewegingen dient in
naar rechts : (voorkomend geval gecoördineerd te worden met de
naar links : (dienovereenkomstige hand- en armseinen

- . gevaar : om een noodstop af te dwingen
- . snel : om uit veiligheidsoverwegingen een beweging te versnellen.

BIJLAGE IX

MINIMUMVOORSCHRIFTEN BETREFFENDE DE HAND- EN ARMSEINEN

1. Kenmerken

Een hand- en armsein moet precies en eenvoudig zijn, uit een breed gebaar bestaan, gemakkelijk te geven en te begrijpen zijn en goed van een ander hand- en armsein kunnen worden onderscheiden.

Het gelijktijdig gebruik van beide armen dient symmetrisch te verlopen en mag slechts één enkel signaal weergeven.

Mits zij een ten minste gelijkwaardige betekenis en begrijpelijkheid hebben en beantwoorden aan de hierboven genoemde kenmerken, mogen de gebruikte hand- en armseinen licht afwijken van of meer gedetailleerd zijn dan de in punt 3 opgenomen voorstellingen.

2. Bijzondere gebruiksregels

2.1 De persoon die seinen geeft, genaamd seingever, geeft met behulp van hand- en armseinen besturingsinstructies door aan de ontvanger van de seinen, genaamd bestuurder.

2.2 De seingever moet de gehele besturingsoperatie kunnen zien, zonder daarbij door de handeling gehinderd te worden.

2.3 De seingever mag zijn aandacht uitsluitend wijden aan het geven van de besturingsinstructies en de veiligheid van de werknemers die zich in de nabijheid bevinden.

2.4 Wanneer niet aan in de paragraaf 2.2 genoemde voorwaarden kan worden voldaan, dienen één of meer bijkomende seingeverers te worden ingeschakeld.

2.5 De bestuurder moet de in uitvoering zijnde transportbeweging stopzetten om nieuwe instructies te vragen, wanneer hij de ontvangen orders niet met de nodige veiligheids garanties kan uitvoeren.

2.6 Maatregelen ter ondersteuning van de hand- en armbelnen

a) de seingever moet gemakkelijk door de bestuurder kunnen worden herkend.

De seingever dient één of meer geëlgende herkenningstekens te dragen: b.v: jas, helm, ondermouwen, armbanden, bats.

b) De in punt a) en b) herkenningstekens dienen een heldere, bij voorkeur voor alle tekens gelijke kleur te hebben die uitsluitend door de seingever mag worden gebruikt.

3. Te gebruiken gecodeerde gebaren

Inleiding:

De hieronder aangegeven gecodeerde gebaren doen geen afbreuk aan het gebruik van andere op communautair niveau van toepassing zijnde codes, met name in bepaalde bedrijvigheidssectoren, waarmee dezelfde handelingen worden aangeduid.

BETEKENIS	BESCHRIJVING	ILLUSTRATIE
-----------	--------------	-------------

A. ALGEMENE GEBAREN

BEGIN Pas op! Begin van commando	beide armen worden horizontaal gestrekt met de handpalmen naar voren	
STOP Onderbreking Einde van de beweging	de rechterarm wordt opgeheven en de rechterhandpalm naar voren gehouden	
EINDE van de werkzaamheden	beide handen worden ter hoogte van de borst samengevoegd	

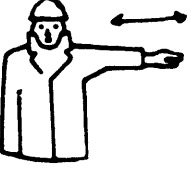
BETEKENIS	BESCHRIJVING	ILLUSTRATIE
-----------	--------------	-------------

B. VERTIKALE BEWEGINGEN

HIJSEN	met de opgeheven rechterarm en naar voren gebrachte rechterhandpalm wordt traag een cirkelbeweging gemaakt	
VIEREN	met de naar beneden gerichte rechterarm en naar binnen gehouden rechterhandpalm wordt traag een cirkelbeweging gemaakt	

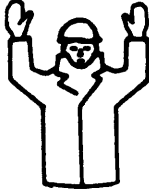
BETEKENIS	BESCHRIJVING	ILLUSTRATIE
-----------	--------------	-------------

C. HORIZONTALE BEWEGINGEN

VOORUIT	beide armen worden gebogen, beide handpalmen worden naar binnen gehouden en met de voorarmen worden trage bewegingen naar het lichaam toe gemaakt	
ACHTERUIT	beide armen worden gebogen, beide handpalmen worden naar buiten gehouden, met de voorarmen worden trage bewegingen van het lichaam af gemaakt	
NAAR RECHTS ten opzichte van de signaalgever	met de ongeveer horizontaal gestrekte rechterarm en de naar beneden gehouden rechterhandpalm worden trage richtingaanwijzende bewegingen gemaakt	
NAAR LINKS ten opzichte van de signaalgever	met de ongeveer horizontaal gestrekte linkerarm en de naar beneden gehouden linkerhandpalm worden trage richtingaanwijzende bewegingen gemaakt	

BETEKENIS	BESCHRIJVING	ILLUSTRATIE
------------------	---------------------	--------------------

D. GEVAAR

GEVAAR Noodstop	beide armen opgeheven, handpalmen naar voren	
SNELLE BEWEGING	de gecodeerde, bewegingen bevelende gebaren worden snel uitgevoerd	

BIJLAGE X

CONCORDANTIETABEL

INHOUD VAN RICHTLIJN 77/576/EEG, GEWIJZIGD BIJ RICHTLIJN 79/640/EEG	CONCORDANTIE IN DEZE RICHTLIJN
<p>. Artikel 1</p> <ul style="list-style-type: none">- Lid 1- Lid 2<ul style="list-style-type: none">a)b)c)	<p>. Artikel 1</p> <ul style="list-style-type: none">- Lid 1- Lid 2<ul style="list-style-type: none">a)b)c) : vervalt
<p>. Artikel 2</p> <ul style="list-style-type: none">- Lid 1<ul style="list-style-type: none">a)b)c) d)e)f)g)h)l)j)k)- Lid 2	<p>. Artikel 1</p> <ul style="list-style-type: none">a)l)bijlage II, punten 3.1 - 3.2 - 3.3 - 3.4 en 3.5g)b)c)d)e)f)h)j) <p>Bijlagen I, punt 4, en II punt 1.1</p>

. Artikel 3	
1e streepje	Artikel 3, lid 1
2e streepje	Artikel 4
3e streepje	Artikel 3, lid 2
. Artikel 4	. Artikel 10
. Artikel 5	. Artikel 10
. Artikel 6	. Artikel 10
. Artikel 7	. Artikel 12

INHOUD VAN RICHTLIJN 77/576/EEG, GEWIJZIGD BIJ RICHTLIJN 79/640/EEG	CONCORDANTIE IN DEZE RICHTLIJN
<u>Bijlage I</u>	
. Paragraaf 1	
- 1.1	Bijlage I, punt 1
- 1.2	Artikel 3, lid 1
- 1.3	Bijlage I, punt 1.1
- 1.4	Artikel 8
. Paragraaf 2	
- 2.1	- Bijlage I, punt 4
- 2.2	- Bijlage II, punten 3.1 - 3.2 -
	3.3 - 3.4 en 3.5
. Paragraaf 3	
	- Bijlage II, punten 3.1 - 3.2 -
	3.3 - 3.4 en 3.5
. Paragraaf 4	
	- Bijlage I, punt 4
. Paragraaf 5	
- 5.1	- Bijlage II, punt 3.1
- 5.2	- Bijlage II, punten 3.1 - 3.2 -
	3.3 en 3.4
- 5.3	- vervalt
- 5.4	- Bijlage II, punt 1.2
- 5.5	- Bijlage II, punt 1.5
. Paragraaf 6	
	- Bijlage II, punt 1.5

. Paragraaf 7	- Bijlage V, punt 1
<u>Bijlage II</u>	
. Paragraaf 1	. Bijlage II, punt 3.1
. Paragraaf 2	. Bijlage II, punt 3.2
. Paragraaf 3	. Bijlage II, punt 3.3
. Paragraaf 4	. Bijlage II, punt 3.4

FINANCIËEL MEMORANDUM

VOORSTEL VOOR EEN RICHTLIJN VAN DE RAAD **BETREFFENDE DE MINIMUMVOORCSHRIJFEN** **VOOR DE VEILIGHEIDS- EN/OE GEZONDHEIDSSIGNALERING** **OP HET WERK**

1. BETROKKEN BEGROTINGSPOST

B 6480: Maatregelen op het vlak van de gezondheidsbescherming, de hygiëne en de veiligheid op de arbeidsplaats, inclusief de specifieke maatregelen met het oog op de voltooiing van de interne markt.

A 2510: Verplichte comités (Comité voor aanpassing als bedoeld in artikel 17 van Richtlijn 89/391/EEG).

A 2531: Raadgevend Comité voor de veiligheid, de hygiëne en de gezondheidsbescherming op de arbeidsplaats.

2. JURIDISCHE GRONDSLAG

Artikel 118A van het EEG-Verdrag

3. VOORSTEL VOOR DE INDELING ALS VERPLICHTE/NIET-VERPLICHTE UITGAVE

Niet-verplichte uitgave.

4. BESCHRIJVING EN MOTIVERING VAN DE ACTIE

4.1 Beschrijving

4.1.1 Doelstellingen van het voorstel voor een richtlijn

Doelstellingen van het voorstel:

- . Richtlijn 77/576/EEG van de Raad, gewijzigd bij Richtlijn 79/640/EEG van de Commissie, inhoudelijk uitbreiden en een aantal bepalingen ervan kracht bijzetten,
- . de veiligheids- en/of gezondheidssignalering juist situeren ten opzichte van andere preventiemiddelen,
- . een oplossing vinden voor de risico's die kunnen voortvloeden uit toegenomen vrije verkeer van werknemers,
- . de veiligheid van de werknemers op het werk in het algemeen verbeteren.

4.1.2 Kenmerken van het voorstel voor een richtlijn (in het bijzonder de kenmerken met financiële gevolgen)

4.1.2.1 Het voorstel, met name de bijlagen ervan, dient te worden aangepast en aangevuld teneinde bepaalde aspecten van de veiligheids- en/of gezondheidssignalering te verduidelijken of uit te werken.

4.1.2.2 In het voorstel wordt bepaald dat de Lid-Staten de Commissie in kennis stellen van de bepalingen van Intern recht met betrekking tot de inwerkingtreding van het voorstel en uitvoeringsrapporten.

4.1.2.3 Verder wordt in het voorstel voorzien in een comité dat de Commissie assisteert bij de verdere werkzaamheden.

4.2 Motivering

Ter motivering van de actie gelden de in punt 2 genoemde juridische grondslagen. De financiële gevolgen zijn te verantwoorden door de geplande en nog te plannen (zie punt 4.1) en in punt 5 omschreven aanvullende acties.

5. AARD VAN DE UITGAVEN EN BEREKENINGSWIJZE

5.1 Aard van de na goedkeuring van de richtlijn te ondernemen bijkomende acties

a) de follow-up van de toepassing van de richtlijn op het vlak van de Lid-Staten

- b) de herziening van de bijlagen
- c) de raadpleging van deskundigen
- d) de werking van het Comité voor aanpassing
- e) de raadpleging van het Raadgevend Comité voor de veiligheid, de hygiëne en de gezondheidsbescherming op de arbeidsplaats.

5.2 Soorten uit punt 5.1 voortvloeiende activiteiten met financiële gevolgen

- . contracten voor onderzoek en/of uitvoering van:
 - de vergelijking en beoordeling van de door de Commissie ontvangen inlichtingen,
 - het onderzoek van de problemen die met de werking van de richtlijn gepaard kunnen gaan,
 - het onderzoek van de met de bijlagen verband houdende problemen en de voorbereiding van de aanpassingen van de bijlagen bij de richtlijn.

- . kosten van de vergaderingen ter raadpleging van deskundigen

- . werkingskosten van het Comité voor aanpassing

- . kosten voor de raadpleging van het Raadgevend Comité voor de veiligheid, de hygiëne en de gezondheidsbescherming op de arbeidsplaats.

5.3 Berekening van de uitgaven

Aangezien alleen de aard, doch niet de omvang van de bijkomende

werkzaamheden bekend is, is een exacte raming van de uitgaven niet mogelijk.

De kostenberekening gebeurt op basis van de eenheid "manmaand", die momenteel 4.000 ecu bedraagt.

De kosten voor de oproeping van een regerings- en van een niet-regeringsdeskundige werden respectievelijk op 390 en 515 ecu per dag geraamd. De uitgaven zullen over een aantal jaren worden gespreid en progressief zijn. De in punt 6.1 genoemde bedragen zijn globale ramingen.

Wat post A 2531 (Raadgevend Comité) betreft, wordt met het bedrag voorzien in de bijeenroeping van twee vergaderingen per jaar van een uit 12 leden, waarvan 4 regeringsdeskundigen, bestaande groep ad hoc. Die groep ad hoc zal vanaf 1995 samenkomen.

Wat post A 2510 (Comité voor de aanpassing) betreft, wordt met het bedrag voorzien in twee vergaderingen van de deskundigen van groep 4 (regeringsdeskundigen en andere) in 1994 en vervolgens in vier vergaderingen per jaar tot 1995. Vanaf 1996 wordt met het bedrag eveneens voorzien in de bijeenroeping van een beperktere groep ad hoc.

6. FINANCIËLE CONSEQUENTIES VAN DE MAATREGEL VOOR DE BELEIDSKREDIETEN

6.1 Vervalboek van de noodzakelijk geachte vastleggings- (VK) en betalingskredieten (BK)

Post B 6480

Afhankelijk van de begrotingsruimte en de vastgestelde kredieten

zullen de voor deze maatregel bestemde kredieten jaarlijks worden bepaald in het kader van de begrotingsprocedure voor de maatregelen die onder deze post vallen.

Voor 1993 wordt het benodigde bedrag geraamd op 200.000 ecu. Vanaf 1994 zullen de voor deze maatregel te bestemmen kredieten ten minste gelijk opgaan met alle onder post B 6480 vallende maatregelen.

Post A 2510

	<u>VK (ecu)</u>	<u>BK (ecu)</u>
1993	-----	-----
1994	20.000	20.000
1995	30.000	30.000
1996	30.000	30.000
1997	30.000	30.000
	-----	-----
	110.000	110.000

Post A 2531

	<u>VK (ecu)</u>	<u>BK (ecu)</u>
1993	-----	-----
1994	-----	-----
1995	10.000	10.000
1996	10.000	10.000
1997	10.000	10.000
	-----	-----
	30.000	30.000

6.2 Aandeel van de communautaire financieringsaandeel (in %) in de totale kosten van de maatregel

De in het voorstel van een richtlijn geplande werkzaamheden zullen voor 100% door de Commissie worden gefinancierd.

7. OPMERKINGEN

Geen.

8. FINANCIËLE GEVOLGEN VOOR DE PERSONEELSKREDIETEN

8.1 Uitsluitend voor de uitvoering van de maatregel benodigd personeel

Vanaf 1993 één A-ambtenaar, één B-ambtenaar en één C-ambtenaar (allen full-time).

Deze personele middelen dienen te worden gehaald uit een interne reorganisatie of in het kader van het besluit van de Commissie over de programmering van haar middelen.

8.2 Voor dit personeel benodigde kredieten

De uitgaven met betrekking tot het in punt 8.1 gevraagde personeel worden geraamd op 240.000 ecu per jaar vanaf 1993 en zullen worden gedekt door de in deel A van Afdeling III van de Algemene Begroting opgevoerde kredieten.

MEMORANDUM OVER DE GEVOLGEN

EVALUATIE VAN DE GEVOLGEN VAN HET VOORSTEL

VOOR EEN RICHTLIJN

BETREFFENDE DE MINIMUMVOORSCHRIFTEN

VOOR DE VEILIGHEIDS- EN/OF GEZONDHEIDSSIGNALERING OP HET WERK

1. MOTIVERING VAN HET VOORSTEL VOOR EEN RICHTLIJN

- . In de Mededeling van de Commissie aan de Raad over haar programma inzake de veiligheid, de hygiëne en de gezondheid op het werk wordt voorzien in een herziening door de Commissie van Richtlijn 77/576/EEG van de Raad (1), gewijzigd bij Richtlijn 79/640/EEG van de Commissie (2), betreffende de veiligheidssignalering op de arbeidsplaats om "deze aan de gewijzigde situatie aan te passen en de werkingssfeer ervan uit te breiden".
- . Daarnaast behoort het voorstel tot de nieuwe initiatieven die de Commissie heeft aangekondigd in haar actieprogramma betreffende de tenuitvoerlegging van het Gemeenschapshandvest van de sociale grondrechten van de werkenden.
- . In het kader van het toenemend gebruik dat werknemers maken van de vrijheid van verkeer beoogt het voorstel de risicofactoren te bestrijden die voortvloeien uit de talrijke verschillen die momenteel tussen de Lid-Staten bestaan op het vlak van de veiligheids- en/of gezondheidssignalering.

II. KENMERKEN VAN DE BETROKKEN ONDERNEMINGEN

Algemeen genomen zal elke onderneming met het voorstel te maken hebben. De mate waarin hangt af van het feit of een onderneming reeds (of nog niet) nationale normatieve of wetsbepalingen toepast die stringenter zijn dan de omgezette voorschriften uit Richtlijn 77/576/EEG van de Raad.

(a) Wat het MKB betreft:

De nieuwe richtlijn zal een bijzondere richtlijn zijn van Richtlijn 89/391/EEG (3) en zal daardoor van toepassing zijn op alle ondernemingen, ongeacht hun grootte. Wat de signalering betreft, wordt het MKB dus op gelijke voet geplaatst met de andere ondernemingen.

(b) Concentratie in de regio's

- . In aanmerking komend voor regionale steun van de Lid-Staten: neen
- . In aanmerking komend voor steun van het EFRO: neen.

(1) PB L 229 van 07.09.1977, biz. 12

(2) PB L 183 van 19.07.1979, biz. 11

(3) PB L 183 van 29.06.1989, biz. 1

III. WELKE VERPLICHTINGEN WORDEN RECHTSTREEKS AAN DE ONDERNEMINGEN OPGELEGD?

- . Naleving van de algemene minimumvoorschriften betreffende de veiligheids- en/of gezondheidssignalering op het werk die moet worden gebruikt wanneer de risico's of gevaren niet kunnen worden uitgeschakeld met technische collectieve beschermingsmiddelen of met maatregelen, methoden of procédés op het vlak van de arbeidsorganisatie.
- . Toepassing van de voor de diverse signaleringswijzen geldende minimumvoorschriften: borden, signalering op recipiënten en leidingen, identificatie en lokalisatie van het brandbestrijdingsmateriaal, signalering van obstakels en gevaarlijke plaatsen en markering van verkeerswegen, lichtsignalen, geluidssignalen, mondelinge communicatie en hand- en armseinen.
- . De rechtstreeks aan de ondernemingen opgelegde verplichtingen laten op enkele vlakken ruimte voor soepelheid:
 - de Lid-Staten kunnen, gelet op de aard van de activiteiten en de grootte van de ondernemingen, bepaalde vrijstellingen verlenen inzake de verplichting licht- en/of geluidssignalen te gebruiken,
 - een aantal signaleringswijzen zijn onderling verwisselbaar of complementair.

IV. WELKE VERPLICHTINGEN KUNNEN ONRECHTSTREEKS VIA DE PLAATSELIJKE AUTORITEITEN AAN DE ONDERNEMINGEN WORDEN OPGELEGD?

De toepassing van de richtlijn in elke Lid-Staat geschiedt door omzetting van de bepalingen in de nationale wetgeving. De Lid-Staten, de

plaatselijke autoriteiten en zelfs de ondernemingen zijn niet verplicht verder te gaan dan de vastgestelde minimumvoorschriften, doch mogen zulks doen op voorwaarde dat de uitgewerkte signalering naar analogie van dit voorstel wordt uitgewerkt.

V. GELDEN ER BIJZONDERE MAATREGELEN VOOR HET MKB?

Het voorstel bevat geen bepalingen die enkel voor het MKB gelden, maar laat wel op bepaalde vlakken ruimte voor soepelheid (zie punt III).

Wat de in artikel 7 van het voorstel bedoelde vrijstellingen betreft, kunnen die mogelijkheden eventueel op initiatief van de Lid-Staten worden aangewend ten gunste van het MKB of op initiatief van de ondernemingen die beschikken over de in punt 3 van bijlage I bedoelde mogelijkheden tot onderlinge verwisselbaarheid en complementariteit.

VI. TE VERWACHTEN GEVOLGEN

Opmerking vooraf: hetgeen volgt is ontleend aan de conclusies van een diepgaand, naar aanleiding van dit voorstel uitgevoerd onderzoek naar de sociaal-economische gevolgen.

a) op het vlak van het concurrentievermogen van de ondernemingen

- . het bedrag dat de ondernemingen reeds hebben uitgegeven om zich te conformeren aan de nationale bepalingen in het kader van de omzetting van de richtlijn van 1977 moet worden afgetrokken van de kosten van de in dit voorstel bedoelde maatregelen;
- . rekening houdend met te verwachten afnemings van de aan een gebrek aan signalering te wijten ongevallen zijn die kosten zeker verantwoord;
- . tenslotte zal die afname leiden tot een sterker concurrentievermogen van de ondernemingen van de Gemeenschap.

b) op het vlak van de werkgelegenheid

- . de signalering zal in de betrokken ondernemingen geen negatieve invloed hebben op de werkgelegenheid.
- . bovendien zal de richtlijn de werkgelegenheid gunstig beïnvloeden in de ondernemingen die signaleringsmiddelen vervaardigen, verkopen en onderhouden. Tot die categorie behoren heel wat kleine en middelgrote bedrijven.

VII. WERDEN DE SOCIALE PARTNERS GERAADPLEEGD?

De Commissie heeft deskundigen, regeringsvertegenwoordigers en vertegenwoordigers van de werknemers- en werkgeversorganisaties geraadpleegd en bij de voorbereiding van het voorstel betrokken.

Ook het bij Besluit 74/325/EEG van 27.04.1974 (4) van de Raad opgerichte Raadgevend Comité voor de veiligheid, de hygiëne en de gezondheidsbescherming op de arbeidsplaats is geraadpleegd en heeft zijn advies uitgebracht, waarmee bij de opstelling van het voorstel rekening is gehouden.

(4) PB L 185 van 09.07.1974, blz. 15

ISSN 0254-1513

COM(90) 664 def.

DOCUMENTEN

NL

04

Catalogusnummer : CB-CO-90-692-NL-C
ISBN 92-77-68145-4

VERKOOPPRIJS	tot 30 blz.: 3,50 ECU	per 10 blz. meer: 1,25 ECU
--------------	-----------------------	----------------------------

Bureau voor officiële publikaties der Europese Gemeenschappen
L-2985 Luxemburg